

Groeiende inkomensongelijkheid bedreigt economie

www.trouw.nl

januari 22ste, 2014

Als iets de wereldeconomie bedreigt, dan is dat het immer groeiende gat tussen de inkomens van de rijkste en de armste burgers. Voor het derde jaar op rij zendt het World Economic Forum die boodschap uit. Eindelijk komt zij aan.

Vandaag treffen politiek, bedrijfsleven en wetenschap elkaar in Davos voor de jaarlijkse bijeenkomst van het Forum. Om er te netwerken en de wereldeconomie te bespreken. Namens Nederland reizen de ministers Dijsselbloem (financiën), Ploumen (handel en ontwikkelingssamenwerking) en Schippers (volksgezondheid) af. En premier Rutte.

Voorafgaand aan de vierdaagse conferentie vraagt het Forum traditiegetrouw aan zijn achterban - zakenmensen, wetenschappers, vertegenwoordigers van belangenorganisaties en overheden - om de grootste bedreigingen van de wereldeconomie te benoemen. Dat is dus alweer met stip op één: groeiende inkomensongelijkheid.

Bedreiging van American dream

Het zal de Amerikaanse president Obama uit het hart zijn gegrepen. Hij begon eind vorig jaar een campagne die de geesten rijp moet maken voor verhoging van het minimumloon. "We weten dat er mensen zijn op luchthavens, in fastfoodrestaurants, dat er doktersassistentes zijn en winkelbedienden die zich het schompes werken en nog altijd op de armoedegrens leven", speechte hij in december. "De combinatie van toegenomen ongelijkheid en afgenomen mobiliteit op de arbeidsmarkt bedreigt het fundament van de American dream, van onze manier van leven."

Christine Lagarde, voorvrouw van het Internationaal Monetair Fonds, voegde maandag haar stem in het koor. In de Financial Times drukte ze de Forum-gangers op het hart "dat in veel te veel landen de geneugten van groei door veel te weinig mensen worden genoten. Dat is geen recept voor stabiliteit en duurzaamheid."

De Amerikaanse president, de voorzitter van het IMF, een Forum dat zwaar gesponserd wordt door het bedrijfsleven; waarom slaan die plots vakbondstaal uit?

Groeiende inkomensongelijkheid is in dit debat geen morele kwestie, er wordt geen gelijkheidsprincipe nagestreefd, zoals vakbonden dat doen. De positie van de groepen onderaan de arbeidsmarkt - en degenen die zich er gedesillustioneerd van hebben teruggetrokken omdat ze nooit ergens worden aangenomen - is zo nijpend dat die de bestaande maatschappelijke en economische orde bedreigt, vinden zowel Obama, Lagarde als het Forum.

Werkloosheid

Volgens Lagarde's IMF neemt de ongelijkheid al toe sinds 1980. Werk werd verplaatst naar Azië, waar het goedkoper kon. Dus concurreren nu meer laaggeschoolden om minder banen en dat drukt hun lonen. Technologische ontwikkelingen bevoordelen juist hoogopgeleiden; zij verdienen in de IT goedbelegde boterhammen. Sinds de crisis komt daar de werkloosheid bij; van de Griekse en Spaanse jongeren zit meer dan de helft thuis. Halen die ooit nog in wat ze nu aan carrièreopbouw mislopen?

Van groot belang, vindt het Forum, is dat we het moment vóór zijn waarop de armen het niet meer pikken, zoals de ontgoochelde burgers die de Arabische Lente ontketenden.

De Amerikaanse econoom en Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz voegt er een economisch argument aan toe. "Ongelijkheid leidt tot lagere groei en lagere efficiëntie. Gebrek aan mogelijkheden maakt dat de maatschappij haar meest waardevolle bezit - haar burgers - niet ten volle uitnut", blogte hij. Stiglitz ziet in zijn land een bewuste strategie van de rijken - en dus de machtigen - om rijker te worden ten koste van de armen. Via belastingvoordelen bijvoorbeeld. Obama's pleidooi voor een hoger minimumloon komt mede uit Stiglitz' koker.

Nog een argument doet opgeld. Groeiende ongelijkheid leidt tot minder vraag naar schoenen, gordijnen, teddyberen, nagellak en wat al niet. Mensen die weinig verdienen geven relatief veel meer van hun inkomen uit dan rijke mensen, die van hun salaris ook spaarrekeningen spekken. Lange tijd deed dat er niet veel toe. Goedkoop krediet, ook voor mensen zonder vorstelijk salaris, was er volop. De crisis heeft daar een einde aan gemaakt. Wil de economie groeien, dan is consumentenvraag onontbeerlijk. Dus gooi die salarissen omhoog.

